

Kielen ymmärtäminen – johdatukseksi teemaan

Inhimillistä kieltä on joskus kutsuttu ”moniontologiseksi” siinä mielessä, että se tuntuu rakentuvan ristiriitaisestikin ikään kuin usealle pohjalle. Kieli näyttää selvästi ainakin yksilopsykologiselta, sosiaaliselta, yhteiskunnalliselta ja hyvin abstraktilta ilmiöltä. Voin pelkän oman pohdintani avulla saada paljon erilaista tietoa osaamistani kielistä, esimerkiksi vain makustelemalla jotakin sanontatapaa mielessäni. Samalla on selvää, ettei minulla ole suoraa pääsyä muiden saman kielen puhujien mieleen tai yleensäkkään kovinkaan tarkkaa tietoa heidän kielellisestä käyttäytymisestään. Silti tunnun tietävän paljonkin yhteisesti jaetusta kielestä. Toisaalta jos kieli on jotain abstraktia, miten yksilö voi saada siitä tietoa ja miten se voi vaikuttaa yksilön käyttäytymiseen? Ja miten minun tai kieliyhteisöni käytös voi määrittää, millainen tämä abstrakti järjestelmä on? Kielellä tehdään ja luodaan, ja niin kuin kaikki sosiaalinen ja institutionaalinen toiminta senkin käyttäminen on

myös vallankäyttöä. Mistä puhuja ja tulkitsija saavat valtansa? Kenellä on valtaa ja kenellä ei?

Tämän näkökulmien mosaikin edessä on luonnollista kysyä, onko kieltä edes olemassa yhtenä ilmiönä. Ilmeisestikään ei ole mahdollista tutkia vain kieltä itseään, vaan sitä on lähestyttävä aina jostain rajoittuneesta näkökulmasta. Eri lähestymisyri-tysten synnyttämää moninaisuutta hahmottamalla voi kuitenkin pyrkiä lisäämään ymmärrystä kielestä kokonaisuutena, vaikka se jäisikin aina vajavaiseksi. Teeman kirjoittajat ovat eri alojen kielitieteilijöitä ja filosofejia. Heidän selostuksensa siitä, miten he itse näkevät kielen ja miten tutkivat sen ilmiöitä, toivotavasti auttaa kehittämään tällaista ymmärrystä.

Teeman toimittajat
Risto Koskensilta & Anna Ovaska